

Чистякова, І., Ян, Цзінвень (2022). Критерії, показники та рівні сформованості світоглядної культури учнів основної школи засобами музичного мистецтва. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 3 (117), 263-273 (Chystiakova, I., Yan, Jingwen (2022). Criteria, indicators and levels of formation of worldview culture of primary school pupils by means of musical art. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 3 (117), 263-273).

SUMMARY

Kun Lingzhan. Artistic-performing values of teenagers: theoretical aspects

The article actualizes the issue of forming students' artistic-performing values in the process of learning singing in extracurricular activities. The concepts of "values", "value orientations", "artistic values", "artistic-performing values" are revealed. The role of value orientations in the development of the younger generation's spiritual culture is emphasized. The broad possibilities of extracurricular education for the practical awareness of artistic phenomena are substantiated. Formation of artistic-performing values takes place under the influence of various forms of musical-performing activities. The important place of learning singing in clarifying the issues of teenagers' values formation in the direction of awareness of the diversity of musical compositions, evaluation approaches to them, creation of one's own "artistic-performing fund" based on the understanding of high-quality music samples has been established.

It is found that value orientations of education applicants is a stable integrative psychological formation that manifests itself in emotions and motivation for actions, behavioral reactions, which is later formed into a certain position of the individual and becomes a characteristic of his cultural and artistic beliefs. With the help of values, the degree of socio-cultural significance of this or that artistic phenomenon is characterized for the artistic needs of the student. The very process and procedure of choosing artistic values is ensured by assessment, and the focus of the student's artistic performance on a certain artistic value creates a value orientation.

Key words: *artistic-performing values, personality, musical-aesthetic development, teenagers, extracurricular activities, learning singing.*

УДК 378.04:745/749

Назар Майструк

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
ORCID 0000-0003-4844-7488

Ігор Тетянін

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
ORCID 0000-0003-3375-8187

DOI 10.24139/2312-5993/2023.10/285-295

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО ЯК ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ В УКРАЇНІ: АСПЕКТИ ЗМІСТУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Значення декоративно-ужиткового мистецтва в контексті сучасної освітньої політики України, яка прагне переходу від авторитарно-дисциплінарного типу навчання до особистісно орієнтованого є незаперечним. Нині основна увага приділяється проблематиці особистісно орієнтованої моделі навчання, що сприяє розвитку індивідуальних здібностей майбутніх фахівців, їх саморозвитку та

самонавчання. Акцентовано на значенні формування естетичних смаків через залучення до художньо-трудової діяльності. Підкреслено важливість відродження національних духовно-матеріальних цінностей та інтеграції декоративно-ужиткового мистецтва у процес підготовки, виходячи з його ключової ролі у естетичному, моральному та трудовому вихованні молоді. Виділено, що особливість декоративно-ужиткового мистецтва полягає у єдності утилітарних та естетичних принципів, що сприяє задоволенню естетичних потреб людей. Досліджено виокремлення та характеристику компонентів декоративно-ужиткового мистецтва України для забезпечення якості фахової підготовки майбутніх фахівців культури та мистецтва.

Розглянуто різноманітність технік та технологій художньої обробки матеріалів у декоративно-ужитковому мистецтві, їх специфіку та важливість для збереження національного колориту через традиційний декоративний орнамент. Акцентовано увагу на впливі народного мистецтва на ідеологічні, естетичні та моральні аспекти особистості, підкреслено його пізнавальні, виховні та естетичні функції. Декоративно-ужиткове мистецтво представлено як ключовий елемент національної культури, що сприяє формуванню гармонійно розвиненої особистості фахівця та збереженню культурної спадщини. Визначено компоненти декоративно-ужиткового мистецтва України, їх історичне значення та вплив на сучасні аспекти фахової підготовки майбутніх фахівців культури мистецтва. Зроблено висновок про значення глибокого знання та використання надбань декоративно-ужиткового мистецтва для формування національної системи естетичного виховання, яка сприяє формуванню особистості з різнобічними знаннями, прагненням до самовдосконалення, креативною самореалізацією.

Ключові слова: етнокультурне виховання, декоративно-ужиткове мистецтво, підготовка фахівців, гончарство, вишивкарство, килимарство, різьблення по дереву, народознавчий та народнопедагогічний аспекти підготовки.

Постановка проблеми. Нині пріоритетом державної політики у розвитку української освіти є заміна авторитарно-дисциплінарної моделі навчання на особистісно орієнтовану, що передбачено Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті. Її сутнісними ознаками є навчання і виховання особистості з максимальною індивідуалізацією, створення сприятливих умов для саморозвитку і самонавчання особистості, осмислене визначення можливостей і життєвих цілей, наближення освіти до нагальних індивідуальних та суспільних потреб. Набуває першорядного значення формування естетичних смаків учнів у процесі навчання й виховання, організації художньо-трудової діяльності.

У останні роки зросло прагнення суспільства до відродження національних духовно-матеріальних цінностей що, в свою чергу, ставить перед наукою завдання розробки змісту, засобів, методів, організаційних форм навчання народному декоративно-ужитковому мистецтву. На його особливу роль в естетичному, моральному та

трудовому вихованні учнівської і студентської молоді вказують у своїх працях Є. Антонович, А. Аронов, М. Каган, Н. Кардаш, Н. Кузан, В. Мазепа, Л. Масол, Г. Мельник, В. Мусієнко, Н. Ничкало, Л. Новак, Л. Оршанський, О. Отич, В. Радкевич, З. Резніченко, Л. Савка, Т. Сиротенко, В. Тименко, В. Титаренко, С. Чебоненко та інші.

Основною характеристикою декоративно-ужиткового мистецтва є інтеграція утилітарних та естетичних начал в художніх творах, що визначає його специфічні функції: забезпечення естетичних потреб людей за допомогою створення об'єктів, які здатні приносити радість, насолоду та духовне збагачення, одночасно стимулюючи в особі творчий потенціал та здатність творити відповідно до естетичних канонів. Ця естетична функція мистецтва відіграє ключову роль у його пізнавальному впливі та виховному аспекті на особистість.

У контексті культурознавчого аналізу, згідно з поглядами М. Кагана, мистецтво приймає різноманітні форми та функції в культурі, від актуалізації емоційної єдності під час святкувань до виконання ролі невід'ємної частини життєвого досвіду сучасної особистості. Мистецтво може існувати в рамках ідеологічних норм або слідувати законам ринку, де його створення та функціонування визначаються механізмами попиту та пропозиції. Вплив мистецтва на суспільство та індивідів може бути оцінений як позитивний чи негативний, прогресивний або реакційний, що підкреслює його значимість у соціокультурних процесах.

Декоративно-ужиткове мистецтво, що є одним із найдавніших видів творчості, відіграє роль культурного посередника між складнішими формами професійного мистецтва та повсякденним життям, об'єднуючи у собі утилітарні та естетичні начала. Це мистецтво, походження назви якого від латинського «*deco*» (прикрашаю), засвідчує своє двоїсте призначення: одночасно задовольняти практичні потреби та слугувати предметом естетичного захоплення, тим самим створюючи унікальний предметно-духовний простір для людини.

Спектр художньої обробки матеріалів у цій сфері охоплює понад 100 технік, які можна класифікувати залежно від характерних ознак на поліхромні, монохромні, пластичні та ажурно-силуетні групи, включаючи такі види як ткацтво, килимарство, вишивка, розпис по дереву, кераміці, склу, різьблення та інші.

У сучасних умовах, коли багато утилітарних функцій перебирає на себе промисловий дизайн, декоративно-ужиткове мистецтво

зберігає свою актуальність завдяки естетичним, пізнавальним та комунікативним функціям, важливим для збереження унікальності та наступності традицій. Традиційний декоративний орнамент, насичений національним колоритом, відображає унікальність народного світосприймання, заснованого на специфіці природного середовища та культурних традицій. Сучасні тенденції, що включають символи-обереги, свідчать не про втрату, а про збагачення національної своєрідності декоративних форм, сприяючи вихованню поваги до рідної землі та споконвічних традицій.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема естетичного у структурі особистості, її ставлення до навколишнього світу знайшла своє відображення переважно в дослідженнях філософів В. Андрущенка, І. Зязюна, М. Киященка, Л. Когана, Л. Левчука, А. Лосева, М. Михальченка, М. Овсянникова, В. Скатерщикова, В. Шестакова та ін. Теоретико-методологічний аналіз проблем естетичного виховання розкрито в роботах О. Дивненко, К. Долгова, С. Долуханова, А. Зися, М. Киященка, А. Лаврецького, В. Панченка, Л. Ритікової та ін. Функціонування структурних елементів естетичної свідомості – ідеалів, смаків, оцінок, потреб, інтересів тощо та питання теорії і методики естетичного виховання молоді досліджували В. Бутенко, Л. Гончаренко, О. Дем'янчук, Н. Калашник, А. Капська, Л. Масол, Н. Миропольська, Г. Падалка, Ю. Петров, Л. Печко, В. Радкіна, С. Раппапорт, О. Рудницька, Г. Тарасенко, О. Торшилова, А. Щербо, Е. Яковлев та ін.

Чільне місце у навчально-виховній роботі національної школи посідає така складова української культури як декоративно-ужиткове мистецтво. Закономірно, що воно традиційно використовувалося у різні періоди становлення і розвитку вітчизняної школи. У цьому контексті заслуговують на увагу погляди видатних педагогів і психологів П. Блонського, Г. Ващенко, Л. Виготського, С. Русової, С. Сірополка, В. Сухомлинського, С. Шацького, Є. Чарнолуської, Я. Чепіги та ін.

Метою статті вбачаємо виокремлення та характеристику змістових компонентів декоративно-ужиткового мистецтва України для забезпечення якості фахової підготовки майбутніх фахівців культури і мистецтва.

Методи дослідження – теоретичний аналіз, синтез, структурування змісту.

Виклад основного матеріалу. Декоративно-ужиткове мистецтво виникло ще на ранній стадії розвитку суспільства; художній рівень

оздоблення побутових речей сприяв розвитку цивілізації та відображав загальний рівень культури народу. Кожна історична епоха позначалася на видах, формах, художніх стилях, тенденціях розвитку. Поряд із тим декоративно-ужиткове мистецтво зберігало ключові, архетипові образи і сюжети. Центральним образом українського декоративного мистецтва постало «дерево життя» – міфологема, що, на думку етнографів, відображала традиційні уявлення про будову Всесвіту.

Професійне декоративне мистецтво 1990-х – багатогранне явище української національної культури, що розвивалося у річищі загальноєвропейського і ширше – світового художнього процесу, де категорія прекрасного залишалася визначальною. Завдяки мистецтву українці зберегли свою духовність, самобутність, національну своєрідність. В Україні протягом багатьох століть формувалися центри народного мистецтва. Кожен з них набув свого локального художнього стилю, що втілювався в різних техніках та прийомах, кольоровій гамі.

Народне декоративно-прикладне мистецтво включає багато видів і жанрів (типологічних груп), які виділяють залежно від матеріалу, техніки виготовлення виробів та їхнього функціонального призначення. У процесі історичного та культурного розвитку в кожному регіоні витворились характерні орнаментальні мотиви і композиції, улюблені колірні гами, специфічні техніки виконання (які могли різнитися навіть у сусідніх селах), що оприявило строкатість і багатогранність народного мистецтва (Декоративно-ужиткове мистецтво України, 2022).

Говорячи про навчальні дисципліни декоративно-прикладного спрямування, варто розуміти, що поряд із визначенням функціонального, виробничого, художньо-естетичного зрізів та ін., важливе місце займає історична складова (періодизація, походження, унікальність тощо), яка в сукупності рельєфно окреслює значення пам'ятки для історико-культурного поступу нашої держави. Декоративно-ужиткове мистецтво вважається найдавнішим видом художньої діяльності. Люди завжди прагнули прикрашати себе, своє житло та речі, якими вони користувалися. Спочатку це були зовсім примітивні зображення: риски, крапки, заглиблення. З часом вони ставали дедалі складнішими і утворювали орнамент. Так само як і в культурі будь-якої частини світу, в Україні орнаментальні форми певних стилістичних напрямів у поєднанні з місцевими традиціями набули свого характеру. Те, що сьогодні має назву український орнамент, пройшло тривалий складний шлях формування – від Київської Русі до середини

XVIII ст. Хоча значний вплив мали і надбання народів, що проживали на теренах України значно раніше – греків, скіфів, сарматів (Златанов, 2019).

Деревина, яка відзначається легкістю обробки та відносною довговічністю, історично вважалася основним матеріалом для творчості народних майстрів. Цей матеріал сприяв збереженню архітектурних конструкцій, створених у минулі часи без використання металевих з'єднань, які вражають своєю технічною досконалістю та естетичною вартістю до сьогодні. Сучасні витвори народного мистецтва, які охоплюють елементи малої архітектури та деталі інтер'єру, такі як огорожі, бесідки, поштові скриньки, цямрини криниць, а також різьблені двері, вікна, лиштви під дахом, фронтони та предмети домашнього вжитку, продовжують демонструвати глибоку майстерність та багатство орнаментики, особливо в регіоні Гуцульщини, де найбільше збереглося унікальних форм і технік обробки деревини, що відображає широкий спектр розвитку предметів побуту від найпростіших до високохудожніх (Златанов, 2019).

Паралельно, гончарство як одна з найдавніших форм декоративно-ужиткового мистецтва, представляє собою технологію створення предметів з обпаленої глини, що включає в себе виробництво як посуду, так і іграшок, сакральних предметів (хрести, ікони, свічники) та елементів для обладнання житла (кахлі, вази, декоративні скульптури). Майстри гончарства використовують різноманітні техніки декорування, включаючи ритування, глянсування, ріжкування, фляндрування, штампування і ліплення, а також розписують вироби ангобами та емалями. Особливістю гончарства є використання рослинних і квіткових орнаментів, фігурних зображень, що робить кожен виріб унікальним.

Традиція гончарства зберігається завдяки дотриманню майстрами встановлених історичних технік і методів, які передаються з покоління в покоління, особливо в таких центрах, як село Опішне на Полтавщині, де майстри експериментують з поєднанням різних видів глини та використанням різнобарвних глин для декорування та глазурування виробів. Впровадження нових матеріалів і технік у традиційне гончарство не тільки сприяє збереженню культурної спадщини, а й відкриває нові можливості для розвитку цього виду мистецтва, підкріплюючи його значення як невід'ємної складової української культурної ідентичності (Декоративно-ужиткове мистецтво України, 2022).

У процесі еволюції українського декоративного гончарства спостерігається не лише використання традиційних декоративних

мотивів, які сягають своїм корінням до кам'яної доби, але й активне впровадження елементів з інших культур, переважно східного гончарства та прикладного мистецтва загалом. Особливо сильно народне гончарство розквітло на Поділлі, Покутті та в Полтавщині, де виникли власні школи гончарних виробів з видатними майстрами, такими як родина Лавренюків-Полив'яниних на Поділлі та Бахминський на Покутті. Незаперечним є також значний внесок у розвиток народного декоративно-ужиткового мистецтва, включаючи ткацтво, килимарство, вишивку, художній розпис, інтарсію та інкрустацію, а також виготовлення дерев'яних і керамічних виробів, обробку шкіри, металеві вироби та інше. Творчість народних майстрів, зокрема М. Примаченка, К. Білокур, Т. Пати, Г. Василящука, Г. Вереса, З. Перстюка, здобула широке визнання (Художня культура України, 2006, с. 135-136).

Вишивка є одним з найдавніших та найпоширеніших видів народного декоративно-прикладного мистецтва. Вона виконувалася як вдома, так і у спеціалізованих цехах та майстернях. Уявлення про українську народну вишивку як про мистецький твір закріпилося в кінці XIX століття. Великий внесок у вивчення української народної вишивки зробила Т. Кара-Васильєва у своїх працях, таких як «Творці дивосвіту» (1984), «Полтавська народна вишивка» (1993), «Українська вишивка» (1993), «Історія Української вишивки» (2008) та інші.

Основна функція вишивки полягає у прикрасі одягу, рушників, килимів та інших тканин, що використовуються у побуті. Кожен регіон України протягом багатьох століть розвивав власні техніки та орнаменти. Нащадки оздоблювали жіночі та чоловічі головні убори, сорочки, верхній одяг та інше. Особливу увагу звертали на оздоблення сорочок, зокрема на рукава. Серед інтер'єрних тканин популярні рушники, скатертини та наволочки. Український рушник є обов'язковим елементом народних обрядів і ритуалів, пов'язаних з різними життєвими подіями.

Полтавщина відома своїми вишуканими геометричними та стилізованими рослинними мотивами. Характерною є ніжна колірна гамма, де переважають відтінки блакитного, вохристого, коричневого, зеленуватого та сірого. Більшість кольорів вишивки є м'якими та приглушеними, за винятком червоного та синього. Однією з класичних технік Полтавщини є «лиштвa» або «лічильна гладь». Відомою є решетилівська вишивка «білим по білому» (або «біллю»), в якій використовуються п'ять-сім різних технік (вирізування, рубцювання,

лиштва або пряма чи навскісна гладь, зерновий вивід, клітка, солов'їні вічка та інші). В орнаментах вишиванок обов'язково присутня мережка. Серед відомих митців Полтавщини виділяються Лариса Пілюгіна (нар. 1949), Олександра Великодна (1914-2002), Надія Вакуленко (нар. 1962), Ніна Іпатій (нар. 1957), Віра Роїк (1911-2010) та інші (Декоративно-ужиткове мистецтво України, 2022).

Килимарство представляє собою процес виготовлення килимів та килимових виробів, який в основному базується на використанні вовни як основної сировини, а також на бавовні та лляних волокнах у вторинних ролях. Україна має багатий спадок різноманітних килимарських виробів, включаючи килими, коци, ліжники, залавники, запаски, скорці, верети та інші. Стародавня назва «ковер» поступово витіснялася терміном «килим» вже у XVII столітті. Виготовлення килимів може відбуватися як ручним способом з використанням вертикальних або горизонтальних верстатів, так і за допомогою машин, таких як килимарські верстати та жакардові машини. Техніка ткацтва має великий вплив на вигляд, розмір і художні особливості килимів, розрізняючи лічильну техніку, застосовану для геометричних орнаментів, та гребінцеву, використану для рослинних мотивів. Традиційно килими поділяються на центральну частину та кайму, але також існують моделі без спільного орнаментального поля та кайми, наприклад, смугасті килими, які є характерними для Західної України. Художні якості килимів визначаються матеріалом та фарбами, які можуть бути натуральними або хімічними з другої половини XIX століття.

У XX столітті основними центрами килимарства в Україні стали смт Решетилівка на Полтавщині (знаковий майстер народної творчості України Петро Шевчук, нар. 1959), с. Дігтярі на Чернігівщині (видатні майстри народної творчості Ольга Балун, 1899-1982; Параска Сисуненко, 1915-?) та міста Глиняни на Львівщині, Косів і Коломия на Івано-Франківщині, Хотин на Буковині, с. Ганичі на Закарпатті. Один з прикладів використання текстильного мистецтва для створення художнього середовища – монументальний гобелен «Світ Котляревського» у Полтавській обласній універсальній науковій бібліотеці імені І. П. Котляревського (створений у 2010 році). Автором цього шедевру є заслужений майстер народної творчості Олександр Бабенко (нар. 1959). Килимарство, як важлива галузь народного декоративно-прикладного мистецтва, збагачує культурний контекст України своїми унікальними виробами та традиціями.

Таким чином, окреслена діяльність не лише відображає технічні та художні навички майстрів, а й має велике значення для збереження культурної спадщини та національної самосвідомості, для виховання когорти фахівців культури і мистецтва. В умовах сучасності декоративно-ужиткове мистецтво залишається актуальним і відіграє важливу роль у формуванні художнього образу країни.

Висновки. Отже, значення декоративно-ужиткового мистецтва в контексті сучасної освітньої політики України, яка прагне переходу від авторитарно-дисциплінарного типу навчання до особистісно орієнтованого, є незаперечним, оскільки основна увага приділяється переходу до особистісно орієнтованої моделі підготовки фахівців культури та мистецтва, що сприяє розвитку індивідуальних здібностей учнів, їхньому саморозвиткові та самонавчанню. Виокремлення та характеристика компонентів декоративно-ужиткового мистецтва України для забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців обраної групи, дослідження давніх коренів декоративно-ужиткового мистецтва в Україні, яке має тисячолітню історію дозволяє розкрити в ньому духовність, творчість та художні здібності українського народу, віддзеркалюючи його життя, мислення, внутрішній світ, погляди та емоції й водночас становить основу для національної системи естетичного виховання, яка формує особистість кожного/кожної як інтелектуальну, індивідуальну, з глибокими знаннями та бажанням національні цінності. Шляхом вивчення історії власного народу та володіння його культурним доробком фахівець розвивається як особистість з виразною національною свідомістю, власним творчим почерком та самобутньою реалізацією в професійній діяльності.

Перспективи подальших наукових розвідок. До перспектив дослідження належить розроблення навчально-методичних матеріалів для дисциплін декоративно-прикладного спрямування.

ЛІТЕРАТУРА

- Актуальні питання організації та проведення державної експертизи культурних цінностей (предметів декоративно-ужиткового мистецтва).* (2018). Матер. семінару-практикуму: наук.-метод. зб. Київ: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Видавництво «Фенікс». 112 с. (*Current issues of organizing and conducting a state examination of cultural values (objects of decorative and applied art).*) (2018). Mater. seminar-workshop: scientific-method. Coll. Kyiv: National Kyiv-Pechersk Historical and Cultural Reserve, Phoenix Publishing House. 112 p.).
- Антонович, Є., Захарчук-Чугай, Р., Станкевич, М. (1993). *Декоративно-прикладне мистецтво*. Львів: Світ. (Antonovych, Ye., Zakharchuk-Chuhai, R.,

- Stankevych, M. (1993). *Arts and crafts*. Lviv: Svit.).
- Гринь, Н. (2019). *Всесвіт Гаврила Пошивайла*. Prostir Museum. URL: <http://prostir.museum/ua/post/41763>. (Hryn, N. (2019). *The Universe of Gavril Poshivayl*. Prostir Museum. URL: <http://prostir.museum/ua/post/41763> [in Ukraine]).
- Декоративне мистецтво України крізь віки*. (2019). Київ: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. (*Decorative art of Ukraine through the ages*. (2019). Kyiv: Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. M. T. Rylskyi).
- Декоративно-ужиткове мистецтво України*. (2022). URL: [https://vue.gov.ua/Декоративно-ужиткове мистецтво України](https://vue.gov.ua/Декоративно-ужиткове_мистецтво_України). (*Decorative and applied art of Ukraine*. (2022). URL: [https://vue.gov.ua/Декоративно-ужиткове мистецтво України](https://vue.gov.ua/Декоративно-ужиткове_мистецтво_України)).
- Запаско, Я. (1973). *Українське народне килимарство*. Київ: Мистецтво. (Zapasko, Ya. (1973). *Ukrainian folk carpet making*. Kyiv: Art).
- Захарчук-Чугай, Р., Антонович, Є. (2012). *Українське народне декоративне мистецтво*. Київ: Знання. (Zakharchuk-Chuhai, R., Antonovych, Ye. (2012). *Ukrainian folk decorative art*. Kyiv: Knowledge).
- Златанов, З. (2019). Історія розвитку декоративно-ужиткового мистецтва в Україні. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/8_ISTORIJA_ROZVYTKU_DEKORATIVNO-UZHITKOVANOHO_MYSTETSTVA_V_UKRAINI.pdf (Zlatanov, Z. (2019). The history of the development of decorative and applied art in Ukraine. URL: <https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/8>).
- Каган, М. С. (1974). *Человеческая деятельность: Опыт системного анализа*. Москва: Искусство. (Kahan, M. S. (1974). *Human activity: experience of system analysis*. M.: Art).
- Кара-Васильєва, Т. (2008). *Історія української вишивки*. Київ: Мистецтво. (Kara-Vasylieva, T. (2008). *History of Ukrainian embroidery*. Kyiv: Art).
- Киселева, Н., Кара-Васильєва, Т., Придатко, Т. (1979). *Художні промисли України*. Київ: Мистецтво. (Kyseleva, N., Kara-Vasylieva, T., Prydatko, T. (1979). *Artistic crafts of Ukraine*. Kyiv: Art).
- Лещенко, М. (1996). *Зарубіжні технології підготовки учителів до естетичного виховання*. Київ. (Leshchenko, M. (1996). *Foreign technologies of teacher training for aesthetic education*. K.).
- Маловідомі першоджерела української педагогіки (II пол. XIX–XX ст.)*. *Хрестоматія*. (2003). Київ: Науковий світ. (*Little-known primary sources of Ukrainian pedagogy (second half of the 19th-20th centuries)*]. Reader. (2003). K.: Science World).
- Огієнко, І. (1991). *Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу*. Київ: Абрис. (Ohienko, I. (1991). *Ukrainian culture. A brief history of the cultural life of the Ukrainian people*. K.: Abrys).
- Савчук, І. (2007). Декоративно-ужиткове мистецтво як складова національної культури та чинник формування естетичних смаків учнів. *Наукові записки*, 8, 19–25. (Savchuk, I. (2007). Decorative and applied art as a component of national culture and a factor in the formation of students' aesthetic tastes]. *Scientific notes*, 8, 19-25).
- Сухомлинський, В. (1976). *Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості. Вибрані твори*: В 5 т. Київ: Рад. школа. Т.1. (Sukhomlynskyi, V. (1976).

Problems of raising a comprehensively developed personality. *Selected works:* in 5 vol. K.: Soviets. school. T.1.).

Художня культура України: навч. посіб. (2006). Л. Масол (ред.). Київ: Вища школа. (*Artistic culture of Ukraine* (2006). L. Masol (Ed.). K.: Higher school).

SUMMARY

Maistruk Nazar, Tetianin Ihor. Decorative and applied art as a subject of study in Ukraine: aspects of the content of professional training.

The importance of decorative and applied art in the context of modern educational policy of Ukraine, which strives to transition from an authoritarian and disciplinary type of education to a person-oriented one, is undeniable. Currently, the main attention is paid to the problems of a personally oriented model of education, which contributes to the development of individual abilities of future specialists, their self-development and self-education. Emphasis is placed on the importance of the formation of aesthetic tastes through involvement in artistic and labor activities. The importance of the revival of national spiritual and material values and the integration of decorative and applied art into the training process is emphasized, based on its key role in the aesthetic, moral and labor education of young people. It is highlighted that the peculiarity of decorative and applied art is the unity of utilitarian and aesthetic principles, which contributes to the satisfaction of people's aesthetic needs. The separation and characteristics of the components of decorative and applied art of Ukraine were studied to ensure the quality of professional training of future culture and art specialists.

The variety of techniques and technologies of artistic processing of materials in decorative and applied art, their specificity and importance for preserving the national color through traditional decorative ornament are considered. Attention is focused on the influence of folk art on the ideological, aesthetic and moral aspects of the individual, its cognitive, educational and aesthetic functions are emphasized. Decorative and applied art is presented as a key element of national culture, which contributes to the formation of a harmoniously developed personality of a specialist and the preservation of cultural heritage. The components of decorative and applied art of Ukraine, their historical significance and influence on modern aspects of the professional training of future art culture specialists are determined. A conclusion was made about the importance of deep knowledge and use of decorative and applied arts for the formation of a national system of aesthetic education, which contributes to the formation of a personality with versatile knowledge, a desire for self-improvement, and creative self-realization.

Key words: *ethno-cultural education, decorative and applied arts, training of specialists, pottery, embroidery, carpet weaving, wood carving, ethnological and folk-pedagogical aspects of training.*